درعلیه غازتهسی ادارهسنه (آره‌ول) مؤراجعت اولنور

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues

à la Direction du Journal "AREVELK,,

Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ.
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Հրապարակագրատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

ԴԱՀԻՐԻ 17/30 Մայիս, 1900

Վիճակիս Գաւառական Ժողովը մայիս 7/20ի կիրակի օրը, կարեւոր նիստ մը ունեցաւ Առաջնորդարանի մէջ, նախագահութեամբ Սրժ. առաջն. Փ. Տեղապահ հօր և մասնակցութեամբ 11 ժողովականաց մեծամասնութեան: Առաջին ատենապետ Վահէ. Տիգրան փաշան արդէն մեկնած ըլլալով Եւրոպա օդափոխութեան համար, նիստին կ'ատենապետէր երկրորդը, Բարթիկ էֆ. Նահապետեան:

Օրակարգը կը պարունակէր եօթը խնդիրներ, որոնցմէ մէկը ընտրութիւնն էր յաջորդներուն Քաղաքական Ժողովոյ անձնական պատճառներով հրաժարեալ երկու անդամաց՝ Զենոբ պէյ Մէրամէթճեանի և Յարութիւն պէյ Ստեփանեանի. ընտրուեցան անոնց տեղ Գաբրիել էֆ. Խ. Միքայէլեան և Մկրտիչ էֆ. Անդրանիկեան:

Միւս խնդիրներուն մէջ ամէնէն շահեկանները էին առաջնորդարանի և ազգային դատարանի ենթարկեալ հաստատութիւններուն՝ Ս. Աստուածածին Մայր-եկեղեցւոյ, Ս. Մինաս մատուռ-դերեզմանատան, վարժարանի ու աղքատաց Հոգաբարձութիւններուն 1898 տարուան ընդհանուր հաշիւներուն քննիչ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը, 1899 տարուան հաշուեկշիռները և 1900 տարուան կանխիկ պիւտճէն. այդ հաշիւներու թիւերը մէջ բերելէ առաջ, կարեւոր է տալ քանի մը տեղեկութիւններ, թէ ի՛նչ դրութեան և հիմերու վրայ կը բռնուին Առաջնորդարանի համարակալութիւնը, կը պատրաստուին հաշուեցոյցները և կանխիկ պիւտճէն, և ի՛նչ եղանակով կը կատարուին անոնց քննութիւնը ու վերջնական վաւերացումը:

1892ին էր որ որոշուեցաւ Առաջնորդարանի հաշիւներուն կրկնակ դրութեան վերածումը և ցուցակագրութիւնը ազգային բոլոր կալուածոց, որոնց եւրաքանչիւրը ունեցաւ իր յատուկ էջը Մայր-հաշուին մէջ: Այդ թուականին, անկէ առաջ և յետոյ մինչև 1897 մայիս՝ ազգ. կալուածական և ուրիշ եկամուտները մէկ զանգուած կը կազմէին և Գաւառական Ժողովին հաստատեալ պիւտճէին համաձայն, Քաղաքական Ժողովոյ ձեռամբ անխտիր կը ծախսուէին, յատկացուելով զանազան հաստատութեանց ի՛նչ գումար որ պէտք էր և ո՛չ թէ ի՛նչ գումար որ իրենց սեպհական եկամուտը կը բերէր. այս կերպով կը պատահէր որ մէկ հաստատութեան հասոյթը՝ մասամբ ուրիշ հաստատութեան մը պէտքերուն կը գործածուէր: Շուրջ 12 տարիներէ ի վեր, առաջնորդարանը ինքն իրեն կը բաւէր, բայց աղքատաց ու վարժարանի հասոյթներուն մէկ մասը կը գործածուէր Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ ու մատուռ-դերեզմանատան պէտքերուն: 1897 մայիսին որոշուեցաւ որ իւրաքանչիւր հաստատութեան կալուածական եկամուտը և ուրիշ հասոյթները գործածուին միմիայն իր պէտքերուն և կամ ուրիշ բացատրութեամբ, նուազ հասոյթ ունեցող հաստատութիւնը այլեւս չօգտուի աւելի հասոյթ ունեցող հաստատութեան եկամուտներէն, առաջնորդարանը չարունակէ մատակարարել ամէն ճիւղի կալուածները, բռնել անոնց համարակալութիւնը, գտնել եկամուտներն ու ստանայ ասոր համար իրր փոխարինութիւն տասը առ հարիւր նոյն եկամուտներուն զուտէն և ամէն ամիս իւրաքանչիւր հաստատութեան յանձնէ պիւտճէով որոշեալ գումարը ծախքի համար. ամէն ճիւղ, որ տէր է հաստատուն եկամուտի, առաջնորդարանի մէջ ունենայ պահեստի գումար մը 20 առ հարիւր, իր արտաքոյ կարգի պէտքերուն համար:

Առաջնորդարանի և իրմէ կախեալ ճիւղերուն հաշիւները ահա այս դրութեան և հիմերուն վրայ կը բռնուին ժամանակէ մը ի վեր. իսկ հաշուեցոյցներու, պիւտճէի պատրաստութեան, քննութեան և վերջնական վաւերացման եղանակը հետեւեալն է: Քաղաքական Ժողովը Առաջնորդարանի յատուկ պիւտճէն կը պատրաստէ իր նախաձեռնութեամբ. իսկ ճիւղերունը Հոգաբարձութիւններու կարծիքը առնելով: Քաղաքական Ժողովը ամէնը միացնելով կը կազմէ ընդհանուր պիւտճէն և կը մատուցանէ գաւառականին՝ քննուելու ու վաւերացուելու համար. անկէ ետքը այդ պիւտճէն կը վերադառնայ քաղաքականին, որ կը գործադրէ զայն խնամքը: Տարիներէ ի վեր հաստատուած է որ մուտքերը գանձուին տարեվերջ և բռնուորը ընկալագիրներով որոնք կը ստորագրուին վճարողին ու առաջնորդարանի գանձապետին ու հաշուակալութեան կողմէ, անմիջապէս արձանագրուելով պատկանեալ տոմարներուն մէջ, որոնք հաստատուած են առաջնորդարանի պետէն: Ելքերը կը կատարուին պիւտճէին և քաղաքական Ժողովի որոշումներուն համաձայն և անհրաժեշտաբար պէտք է ունենան արդարացուցիչ թուղթեր:

Երբ լրանայ եկամտական տարին, որ կը սկսի ըստ նոր տոմարի յունուար 1ին և կը վերջանայ դեկտ. 31ին, առաջնորդարանի տոմարները կը փակուին և կը պատրաստուին տարեկան հաշուեցոյցերը, բայց մինչեւ որ ճիւղերու Հոգաբարձութիւնները իրենց ծախքերուն մանրամասն ցուցակները մատուցանեն, 1 – 2 ամիս կ'անցնի տարեգլխին: Այս ցուցակներուն և առաջնորդարանի դիւանին մէջ արդէն գրանուած տարբերուն պարունակութիւնը ի մի ամփոփելով կը կազմուին ընդհանուր հաշուեցոյցերը, որոնք կը մատուցուին Քաղաքական Ժողովին: Ժողովը յետ քննութեան կը հաստատէ զանոնք, տարեկան հաշուեցոյցներու յատուկ տոմարին մէջ արձանագրել կուտայ և նոր պիւտճէին հետ կը մատուցանէ Գաւառական Ժողովոյ, վերջնական քննուելու և հաստատուելու համար: Գաւառականը այդ հաշուեցոյցները, որոնց օրինակները կը կախուին եկեղեցւոյ բակը ի դիտութիւն ժողովրդեան, տոմարներու, արդարացուցիչ թուղթերու և պիւտճէին հետ բաղդատելով քննելու և արդիւնքը տեղեկագրով մը իրեն մատուցանելու պաշտօնով, կը կազմէ Յանձնաժողով մը հաշուադէտ և տոմարակալ ազգայիներէ, որոնք կ'ընտրուին ժողովին մէջէն կամ դուրսէն: Յանձնաժողովը իր պաշտօնը կատարելէն յետոյ, իր տեղեկագիրը կը մատուցանէ Գաւառական Ժողովին, որ վերջնապէս կը վաւերացնէ հաշիւները, եթէ գոհ մնացած է քննութեան արդիւնքէն: Մինչեւ ցարդ հաշուեքննիչ Յանձնաժողովներու դիտողութիւնները դարձած են միայն առաջնորդարանի Հոգաբարձութեանց հետ ունեցած հաշուական յարաբերութեանց ժամանակին, եղանակին և ուրիշ այս կարգի պարագաներու շուրջը. նոր յանձնաժողովները մանրակրկիտ քննութիւններէ յետոյ՝ հաստատած են միւս հաշիւներու հարազատութիւնը և տոմարներու կանոնաւորութիւնը, որով Գաւառական Ժողովին ալ այդ հաշիւներու վրայ դրած է իր հաստատութեան վերջնական կնիքը:

Այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ՝ կը վերադառնանք Գաւառական Ժողովոյ 7/20 մայիսի նիստի օրակարգին, յայտնելով որ Ժողովը մեծ գոհունակութեամբ լսելէ յետոյ քննիչ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը, վաւերացուցած է 1899 տարուան հաշիւները ալ, շնորհակալ եղած է Յանձնաժողովին խղճամիտ ու մանրակրկիտ քննութեան համար, 1899 տարուան համար կազմած է նոր հաշուեքննիչ Յանձնաժողով մը, վաւերացուցած և ի գործադրութիւն Քաղաքական Ժողովոյ վերադարձուցած է 1900 տարուան պիւտճէն:

Ահաւասիկ 1898 և 1899 տարիներու եղեւմտից հաշուեցոյցներու մէկ ամփոփումը, ուր նշանակեալ թիւերը կը ներկայացնեն եղիպտ. ոսկի դրշ. որուն 87⁵ հատը կ'արժէ մէկ օսմանեան և 100ը մէկ եղիպտական ոսկի. այսն ամփոփման մէջ առնուած չեն կոտորակները:

| 1898 ՏԱՐԻ | | |

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքեր

Առաջին ընդհանու�.—Նոր մահրամասնութիւններ —Պոքսրներուն նոր շահատակութիւնները.—Բէհինի կացութիւնը։

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, անցեալ երկուշաբթի էր որ տեղի ունեցաւ առաջին ընդհարումը դէպ ի Բէյքին գացող միջազգային զինուորներու և Պոքսրներու միջև։ Արդիւնքը նպաստաւոր եղաւ Եւրոպացիներուն։ Լոնտոնի մէջ պաշտօնապէս հետեւեալ կերպով կը ծանուցուի այդ ընդհարումը.

«Միջազգային զօրախումբը որուն կը հրամայէր անգլիացի ծովակալը, անցաւ 11 ին, Լանկ-Ֆանկի մէջ, երկաթուղիին մօտ հանդիպեցաւ Պոքսրներուն, որոնք բաւական բազմաթիւ էին, և յարձակեցան անոնց վրայ։ Պոքսրները փախան՝ 35 ի չափ մեռեալ թողուլով։ Եւրոպացիները կորուստ չունեցան։ Լանկ-Ֆանկ կէս ճամբան է Բէյքինի և Թիէն-Զինի մէջտեղը։»

—Միւս կողմէ Մաթեն այդ ճակատամարտին վրայ սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ՝ միջազգային զինուորներուն հետ գտնուող թղթակցի մը կողմէ հաղորդուած.

Թիէն-Զին, 12 Յունիս.—Երէկ առտու Թիէն-Զինէն ճամբայ ելայ միջազգային զօրախումբին հետ՝ երկու հազար հոգինոց, զոր կը կազմէին մեծ մասամբ Անգլիացիներ՝ Սըր Էտուարտ Սէյմուր ծովակալին հրամանատարութեամբ։ Միջազգային զինուորները յառաջացան երկաթուղիին երկայնքը՝ Բէյքինի հետ հաղորդակցութիւնները վերահաստատելու համար։ Եանկ-Զունը անցնելէ ետքը անմիջապէս տեսանք Պոքսրներուն քրած փորձերը՝ կամուրջը և երկաթուղին քանդելու համար. բայց Եանկ-Զունի և Լօ-Ֆայի մէջտեղը գործուած վնասը մեծ բան մը չէ։ Լօ-Ֆայի մէջ գտանք Նիշ զօրավարին վերջին գործառութեանց հետքերը. անգլուսի գիակներ կային երկաթուղիի գիծին ամբողջ երկայնքը. նաև փամփուշտի սնուցիներ նետուած ամէն կողմ։ Ամբողջ երկիրը ամայի երեւոյթ մը ունէր։ Գիւղացիները հեռացած էին իրենց գիւղերէն. միայն Պոքսրներուն գործած չարիքներուն հետքերը աչքի կը զարնէին։ Կամուրջներու և ճամբաներու նորոգութեան հետեւանքով երէկ իրիկուն ուշ առեն միայն կրցանք Լօ-ֆա հասնիլ և մինչեւ այս առտու կեցանք. յետոյ վերսկսաւ յառաջացութիւնը։ Լօ-Ֆայէն ետքը Պոքսրներուն շահատակութեանց հետքերը աւելի շատ կը տեսնուէին։ Նոյն տեղը երկաթուղիի ճամբան քանդուած էր։ Երկաթի գիծերը ծռած էին. հեռագրաթելերու գերանները կորուած և թելերը հեռուները նետուած էին։ Մինչեւ այն ատեն Պոքսրներու գրքաթիւ խումբ մը երկաթուղիի ճամբան քանդելու վրայ էր, բայց մեր կողմէ արձակուած քանի մը գնդակներ շուտով ցիրուցան ըրին զանոնք։ Բէյքինէն սուրհանդակ մը հոս հասաւ. ամերիկեան դեսպանատունէն հոմակ մը կը բերէր ծանուցանող թէ Թունկ-ֆու-Սիանկ զօրավարը մոտիրը է դէմ դնել միջազգային զօրախումբին Բէյքին մտնելուն և թէ քաղաքին հարաւային դուռները կը պահպանէ տասը հազար հոգիով։ Սուրհանդակը ըսաւ թէ ասիկ քիչ հեռուն երկու հազար Պոքսրներ տեսած է։

Թիէն-Զին, 14 յունիս.—Կը կարծուի թէ Սըր Էտուարտ Սէյմուր իր գործողութեանց համար երկրորդական կայան մը պիտի ընէ Լանկ-Ֆանկը, և կարելի եղածին չափ շուտով պիտի յառաջանայ դէպի Բէյքին, 40 մղոն ճամբայ կարելով։ Կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի և Զինու միջև դիւանագիտական յարաբերութիւնները շատ ձգտեալ են, գլխաւորաբար Եուն-Նանի խնդրին համար։ Կը ծանուցուի նաև թէ Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդին նոր նախագահ Թուան իշխանը և Թունկ-ֆու-Սիանկ զօրավարները հրաժարեր են։ Թիէն-Զինի և Լանկ-Ֆանկի մէջեւ երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները կարուեցան՝ Եանկ-Զունէն երեք մղոն հեռուն՝ ասիկ մէկ կայարան անդին։

—Բէյքինի ճարոնական դեսպանատան քարտուղար Պ. Սուգիեամա սպաննուեցաւ ուր մանտարիններու ներկայութեանը որոնք բնաւ չմիջամտեցին։

Շանկայ.—Զինական մարտանաւ մը այսօր զէնքեր ու ռազմամթերքներ փոխադրեց Թիէն-Զին։

—Բէյքինի մէջ օտար դեսպանատնց կացութիւնը հետզհետէ վտանգաւոր հանգամանք մը կը ստանայ։ Երեսուն հազար զինուորներ քաղաքին դրանը առջեւ կեցած են։ Խրամատներ կը փորեն՝ միջազգային զինուորներուն յառաջացման դիմադրելու համար։ Բէյքինի ամերիկեան, անգլիական և ճարոնական դեսպանատունները թնդանօթներ դրուած են։ Մ. Նաշանգաց, Ռուսիոյ ու Ճարոնի դեսպանները պատգամաւորներ ղրկեցին Թիէն-Զին՝ երկու հազար միջազգային զինուոր ուղելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Նստաշրջանին բացումը.—Զինու գործերը.—Պ Պոռտրիի յայտարարութիւնները։

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին նոստաշրջանը, ուսնական օրերու արձակուրդէն ետքը, հինգշաբթի վերաբացուեցաւ։ Թէեւ ժողովականներու շատը ներկայ չէին, և շատ հարցապնդումներ չեղան, սակայն գրեթէ ամբողջ նիստը նուիրեցաւ չինական խնդրին։ Սըր Հէնրի Բէմբրիդ Պէնըրմէն Զինու դէպքերուն վրայ տեղեկութիւններ ուզեց դանձային նախարար Պ. Պալֆուրէ որ պատասխանեց թէ աւելի լաւ է խօսք տալ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիքի։ Երեսփոխան Պ. Ճ. Ուօլթըն հարցուց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պիտի գործակցի՞ միւս տէրութեանց՝ Զինու մայր կայսրուհիին նկատմամբ։

Պ. Պոռտրիք.—Կարծեմ աւելի լաւ է նախ Զինու վերջին դէպքերուն պարզ պատմութիւնը ընել. բայց չեմ կրնար գոհացնել պատուարժան երեսփոխանը իր ըրած հարցումին համար։ Բէյքինի բրիտանական դեսպանը՝ Պոքսրներու կողմէ խաղաղի տեղացի քրիստոնեաներու վրայ եղած յարձակումէն և մայիս 12ին Բէյքինէն 90 մղոն հեռուն գտնուած երեք գիւղերու քանդումէն իմացի՝ միշտ հաղորդակցութիւն ունեցաւ Զինու կառավարութեան հետ։ Մեր դեսպանը՝ Սըր Բրուս Մաք Տոնալտ՝ կը յիշեցնէր Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդին՝ վեց ամիս անընդհատ ըրած իր դիտողութիւնները թէ Պոքսրներու ջնջման համար եթէ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու՝ Բէյքինի օտար դեսպանատունները և Թիէն-Զինի ու շրջակայից անզէն հպատակները պաշտպանելու համար։ Բրիտանական դեսպանը, Բէյքինի ռուս դեսպանին հետ խորհրդակցելէ ետքը, նաև հրահանգ ստացաւ ազակցի չինական այն իշխանութեանց որոնք կարող են բարեկարգութիւնը պահպանելու։ Ռուսիոյ դեսպանն ալ նոյն արտօնութիւնը ստացաւ։ Հոնկ-Բոնկի և Մալաքայի ծովածոցին հրամանատար սպան պատուէր ստացաւ որ երբ ծովակալը զինուոր ուղէ Բէյքինի համար, անմիջապէս ղրկէ։ Ծանուցուեցաւ այդ հրամանատարին թէ պահանջը անմիջապէս պիտի լեցուին։ Պոքսրներու նոր շահատակութեանց հետեւանքով, Սէյմուր ծովակալը նորէն երեք մարտանաւեր բերել տուաւ, և յունիս 9ին միւս տէրութեանց հրամանատարներուն հետ խորհրդակցելէ ետքը, որոշեց զինուոր ցամաք հանել և Բէյքինի վրայ քալել։ Յունիս 10ին, 1076 զինուորներով որոնց 650՝ անգլիացի՝ ճամբայ ելաւ։ Նոր հասած օգնութիւններով այդ թիւը բարձրացաւ 2300ի զոր կը կազմէին եօթը տէրութեանց նաւաստիները, որոնց 900՝ անգլիացի։ Ծովակալը Թիէն-Զինէն 30 մղոն հեռացաւ յունիս 11ին և այդ թուականին էր որ հանդիպեցաւ Պոքսրներուն և անոնցմէ 35 հոգի սպաննեց։ Երկաթուղիի ճամբան աւրուած ըլլալով, 24 ժամուան մէջ երեք մղոն տեղ գացին, բայց նոր ընդհարում մը չպատահեցաւ։ Հոնկ-Բոնկէն 950 անգլիական զինուորներ Թէրիպլ մարտանաւով Թաքու գացին։ Ռուսերը նաև 1700 հոգի ցամաք հանեցին։ Սըր Բրուս Մաք Տոնալտ յունիս 11 թուականով կը ծանուցանէ թէ Բէյքինի մէջ անկարգութիւններ գործուած են և թէ բրիտանական դեսպանատան սամարանոցը որ ըլուրներուն մէջ կը գտնուի և որ յանձնուած էր չինական կառավարութեան պահպանութիւնը, այրուեր է։ Անգլիական ինը մարտանաւեր և, ինչպէս կը կարծուի, քանը-հինգ օտար մարտանաւեր այս միջոցս Թաքու կը գտնուին։ Կարգադրութիւններ եղան Եանկ-Զէ գտնուած զինուորներուն թիւը աւելցնելու, որպէս զի կարելի եղածին չափ պաշտպանուին կեանքերը ու ինչքերը։ (Հաւանութեան նշաններ։) Կը դնամ յայտարարել թէ Տէրութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ՝ անգլիական ծովակալին ընթացքին նկատմամբ։ (Մափահարութիւններ։)

Պ. Մաք Էին.—Պատուարժան խորհրդականը ըսաւ թէ Բէյքինի ռուսական դեսպանին հետ խորհրդակցութիւն մը կատարուած է։ Ասիկ կրնանք հետեւցնել թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը միւս կառավարութիւններէն աւելի սերտ համաձայնութիւն մը գոյացուցած է ռուս կառավարութեան հետ։

Պ. Պոռտրիք.—Ոչ, պարոն, այդ տեսակ գաղափար մը հաստատելու բնաւ մտադրութիւն չունեցայ։

Այս լայնական պատասխանին վրայ Զինու դէպքերու մասին վիճաբանութիւնը փակուեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բէհինի դեսպանատունները.—Կացութիւնը չտիպազանցուած.—Տէրութեանց համաձայնութիւնը—Միջազգային զինուորներուն միջեւ անհամաձայնութիւն.—Երէկ իբիկուան հեռագիրներն։

Բէյքինի դեսպանական դեսպանին սպանութեան և եւրոպական դեսպանատանց քանդուած ըլլալու լուրը չատուգուեցաւ։ Այդ լուրը Լաֆան գործակալութիւնը հաղորդած էր։ Երէկ իրիկուան հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այդ մասին ո և է տեղեկութիւն չկայ Լոնտոնի, Պէրլինի, Ուաշինկթընի, Բեռլեսպուրկի և նոյն իսկ Հոնկ-Բոնկի մէջ։

—Վիէննական լրագիրներուն շաբաթ օրուան թիւին մէջ հրատարակուած Պէրլինի, Բարիզի ու Բեռլեսպուրկի հեռագիրներ, որոնք Զինու հետ առօրեայ և անդլիական այն նաւաստիները որոնք Թիէն-Զին կը գտնուէին, և ճամբայ ելլելու պատրաստ, հրաման ստացան հոն մնալու։ Նաև անգլիական երկու մարտանաւեր Թաքու դրկուեցան։ Արտաքին գործոց Խորհուրդը ո և է որոշում տուած չըլլալով, դեսպանները մայիս 26ին նորէն գումարուեցան և նկատելով որ գոհացուցիչ պատասխան մը ստացած չեն, որոշեցին նաւաստիներ բերել տալ։ Այդ միջոցը ընդունուեցաւ մայիս 28ին և 78 անգլիական զինուորներ՝ թիդանօթով մը՝ անմիջապէս Բէյքին դրկուեցան։ Միեւնոյն ատեն 104 զինուոր Թիէն-Զին դրկուեցան։ Ուէյ-Հայ-Ուէյէն անգլիական չորս մարտանաւեր Թաքու դրկուեցան։ Այդ միջոցին էր որ իմացանք թէ Պ. Ռոպինսըն սպաննուած ու Պ. Նորման գերի ինկած է։ Անգլիական դեսպանը մինչեւ յունիս 5 խստիւ կը պնդէ պատաքին գործոց Խորհուրդին մօտ որ Պ. Ռոպինսընը սպաննողները պատժուին, Պ. Նորման ազատուի և բարեկարգութիւնը վերահաստատուի։ Դեսպանը ծանոյց նաև թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պատասխանատու պիտի ճանչնայ Զինու կառավարութիւնը այն եղեռնական անհնազանդութեան համար որ իրաց այս ազէտալի վիճակը առաջ բերաւ։ (Հաւանութեան նշաններ։) Այդ դիտողութիւնները արդիւնք մը չունեցան և Բէյքինի մէջ ու շրջակայքը կացութիւնը հետզհետէ վտանգաւոր հանգամանք մը կը ստանայ։ Ասոր վրայ անգլիական կառավարութիւնը յունիս 6ին հրահանգ տրաւ իր դեսպանին ու Սէյմուր ծովակալին՝ միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ գործելու և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու՝ Բէյքինի օտար դեսպանատունները և Թիէն-Զինի ու շրջակայից անզէն հպատակները պաշտպանելու համար։ Բրիտանական դեսպանը, Բէյքինի ռուս դեսպանին հետ խորհրդակցելէ ետքը, նաև հրահանգ ստացաւ աջակցի չինական այն իշխանութեանց որոնք կարող են բարեկարգութիւնը պահպանելու։ Ռուսիոյ դեսպանն ալ նոյն արտօնութիւնը ստացաւ։ Հոնկ-Բոնկի և Մալաքայի ծովածոցին հրամանատար սպան պատուէր ստացաւ որ երբ ծովակալը զինուոր դրկէ Բէյքինի համար, անմիջապէս ղրկէ։ Ծանուցուեցաւ այդ հրամանատարին թէ պահանջները անմիջապէս պիտի լեցուին։ Պոքսրներու նոր շահատակութեանց հետեւանքով, Սէյմուր ծովակալը նորէն երեք մարտանաւեր բերել տուաւ, և յունիս 9ին միւս տէրութեանց հրամանատարներուն հետ խորհրդակցելէ ետքը, որոշեց զինուոր ցամաք հանել և Բէյքինի վրայ քալել։ Յունիս 10ին, 1076 զինուորներով որոնց 650՝ անդլիացի՝ ճամբայ ելաւ։ Նոր հասած օգնութիւններով այդ թիւը բարձրացաւ 2300ի զոր կը կազմէին եօթը տէրութեանց նաւաստիները, որոնց 900՝ անդլիացի։ Ծովակալը Թիէն-Զինէն 30 մղոն հեռացաւ յունիս 11ին և այդ թուականին էր որ հանդիպեցաւ Պոքսրներուն և անոնցմէ 35 հոգի սպաննեց։ Երկաթուղիի ճամբան աւրուած ըլլալով, 24 ժամուան մէջ երեք մղոն տեղ գացին, բայց նոր ընդհարում մը չպատահեցաւ։ Հոնկ-Բոնկէն 950 անդլիական զինուորներ Թէրիպլ մարտանաւով Թաքու գացին։ Ռուսերը նաև 1700 հոգի ցամաք հանեցին։ Սըր Բրուս Մաք Տոնալտ յունիս 11 թուականով կը ծանուցանէ թէ Բէյքինի մէջ անկարգութիւններ գործուած են և թէ բրիտանական դեսպանատան սամարանոցը որ ըլուրներուն մէջ կը գտնուի և որ յանձնուած էր չինական կառավարութեան պահպանութիւնը, այրուեր է։ Անդլիական ինը մարտանաւեր և, ինչպէս կը կարծուի, քանը-հինգ օտար մարտանաւեր այս միջոցս Թաքու կը գտնուին։ Կարգադրութիւններ եղան Եանկ-Զէ գտնուած զինուորներուն թիւը աւելցնելու, որպէս զի կարելի եղածին չափ պաշտպանուին կեանքերը ու ինչքերը։ (Հաւանութեան նշաններ։) Կը դնամ յայտարարել թէ Տէրութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ՝ անդլիական ծովակալին ընթացքին նկատմամբ։ (Մափահարութիւններ։)

Պ. Մաք Էին.—Պատուարժան խորհրդականը ըսաւ թէ Բէյքինի ռուսական դեսպանին հետ խորհրդակցութիւն մը կատարուած է։ Ասիկ կրնանք հետեւցնել թէ Անդլիոյ կառավարութիւնը միւս կառավարութիւններէն աւելի սերտ համաձայնութիւն մը գոյացուցած է ռուս կառավարութեան հետ։

Պ. Պոռտրիք.—Ոչ, պարոն, այդ տեսակ գաղափար մը հաստատելու բնաւ մտադրութիւն չունեցայ։

Այս լայնական պատասխանին վրայ Զինու դէպքերու մասին վիճաբանութիւնը փակուեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բէհինի դեսպանատունները.—Կացութիւնը չտիպազանցուած.—Տէրութեանց համաձայնութիւնը—Միջազգային զինուորներուն միջեւ անհամաձայնութիւն.—Երէկ իբիկուան հեռագիրներն։

Բէյքինի դեսպանական դեսպանին սպանութեան և եւրոպական դեսպանատանց քանդուած ըլլալու լուրը չատուգուեցաւ։ Այդ լուրը Լաֆան գործակալութիւնը հաղորդած էր։ Երէկ իրիկուան հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այդ մասին ո և է տեղեկութիւն չկայ Լոնտոնի, Պէրլինի, Ուաշինկթընի, Բեռլեսպուրկի և նոյն իսկ Հոնկ-Բոնկի մէջ։

—Վիէննական լրագիրներուն շաբաթ օրուան թիւին մէջ հրատարակուած Պէրլինի, Բարիզի ու Բեռլեսպուրկի հեռագիրներ, որոնք Զինու հետ առօրեայ և ուղղակի յարաբերութիւն ունեցող անձերու կողմէ ղրկուած էին տ'բանն թէ Զինու դէպքերուն նկատմամբ Եւրոպայի լրագիրներուն հրատարակած լուրերը չափազանցուած են։ Այդ մայրաքաղաքներուն քաղաքական ու տեղական շրջանակներուն մէջ սա համոզումը կը տիրէ թէ կարելի պիտի ըլլայ առանց մեծ դժուարութեան զսպել Պոքսրներու շարժումը և թէ Զինու կառավարական դրութեան մէջ ոչ ոք չի յանդգնիր փոփոխութիւն պիտի չկատարուի։

—Եւրոպական բոլոր մայրաքաղաքներուն մէջ մեծ գոհունակութիւն կը տիրէ Տէրութեանց համաձայնութեանը համար։ Զինական դէպքերուն առթիւ տակաւ կարծեաց փոխանակութիւններ կը կատարուին դահլիճներուն մէջեւ։ Ընդհանուր կարծիք մը կը տիրէ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը տեւական ընելու լաւագոյն միջոցը այն է որ իւրաքանչիւր տէրութիւն ընդարձակ Զինու մէջ իր ունեցած ազդեցութեան ջրանակը։

—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն յունիս 15 թուականով.—Ռուսերը ու Ֆրանսացիները դժգոհ են այն դիրութիւններուն համար զորս երկաթուղիի անդլիացի պաշտօնեաները կ'ընծայեն ըրկանական իշխանութեանց։ Երէկ, Ֆրանսական նաւաստիներ ուզեցին դրաւել վայրաչարժ մը, բայց անդլիացի պաշտօնեան մերժեց։ Ֆրանսացիները սուրիները քաշելով փարձեցին յառաջանալ։ Անդլիական նաւաստիները կոխի պատրաստուեցան և գործը տագնապալից երեւոյթ մը ստացաւ։ Վերջապէս Անգլիոյ հիւպատոսը յաջողցաւ խնդիրը կարգադրել։ Ֆրանսական հիւպատոսը ծանոյց թէ բոլոր կառավարութիւնները պէտք է ծառայեն ամէն ազգի զինուորներու փոխադրութեանը։

Լոնտոն, 17 յունիս.—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն յունիս 15 թուականով.—Զրոյցի մը նայելով միջազգային զինուորները իրենցմէ ոմանք ուզեցին ոտքի թաքուն ամրոցներուն։ Թունկ զօրավարը Բէյքինի վրայ կը քալէ։ Տէյլի էքսբրէս կ'իմանայ թէ Բէյքինի մէջ բազմաթիւ զինուորներ կան։ Քաղաքին դուռները փակուած են։ Թունկ զօրավարը յայտարարեց թէ օտար զինուորները Բէյքինի նուիրական քաղաքը պիտի չմտնեն։ Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդը չպատասխանեց Տէրութեանց վերջնագրին, որով պահանջած էին Բէյքինի դուռները բանալ։ Ռուսական հաղար հինգ հարիւր զինուորներ՝ վեց թնդանօթներով Բէյքինի առջեւ հասան։

Բարիզ.—Թունքինէն զինուորներ ու թնդանօթներ Թիէն-Զին կը ղրկուին։ Ֆրանսայի ծովային նախարար Պ. Լանդասան հրամայեց սպառազինել յածանարանները Արեւելքի նաւարաժնին որ կը գտնուի Բուսրժոյ ծովակալին հրամանին տակ։

Պերլին.—Զի-Ֆուէն կը հեռագրեն Վէյի գործակալութեան.—Յունիս 16էն ի վեր հեռագրական ո և է հաղորդակցութիւն չէ կատարուած Զի-Ֆուի և Թիէն-Զինի միջեւ։ Միայն լուր առնուած է թէ օտար զօրախումբեր Թիէն-Թինէն Բէյքին կ'երթան և թէ հարտնական շատ մը զինուորներ հասած են Թաքու։

—Թաքուէն կը հեռագրեն նոյն գործակալութեան.— Գերման զինուորներու հրամանատարը յունիս 13 թուականով կը հեռագրէ թէ օտար զինուորները պարտաւորուեր են քանի մը օր Լանկ-Ֆանկ մնալ՝ երկաթուղիի գիծերուն վերաշինութեանը առթիւ։ Ամերիկեան դեսպանատան սուրհանդակը լուր հաղորդեց թէ Բէյքինի առջև չինական զինուորներ համախմբուած են՝ միջազգային զօրքերու յառաջացումը արգիլելու համար։ Գերման զինուորներուն կացութիւնը լաւ է։

Բարիզ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը Բուսրժոյ ծովակալէն ստիպողական տեղեկութիւն ուզեց Բէյքինի օտար դեսպանատնց կացութեանը վրայ։

Պատերազմի լուրեր

Լարս Ռոպերթսի հեռագիրները.—Նաթալի մէջ.—Կիներու միթինկ մը։

Լորտ Ռոպերթս Բրէթորիայէն յունիս 12 թուականով սա հեռագիրը ուղղած է.

«Բրէթորիայի և Եոհաննէսպուրկի մէջ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ, որուն համար բնակիչներէն ոմանք եւրոպացիներ յայտնեցին։ Բրէթորիայի դրաւումէն ետքը Պոթա զօրավարը 15 մղոն դէպ ի արեւելք քաշուեցաւ՝ Մարպլսպրուիի ճամբուն վրայ։ Նախ փոքրաթիւ խումբ մը ունէր իրեն հետ, բայց վերջին օրերուն մէջ անոր բանակին թիւը աւելցաւ։ Պոթա զօրավարին քաղաքին մօտ գտնուիլը երկրին մէջ զրգռութիւնները վառ պահելու պատճառ կ'ըլլայ։ Պոէրներն ալ չեն ուզեր զէնքնկէց ըլլալ եւ վերջապէս պաշարեր մթերելու դիտաւորութիւնը կը յայտարարեն։ Ուրեմն անհրաժեշտ էր յարձակիլ Պոէրներուն վրայ, ինչ որ ըրի երէկ։ Ատոնց խիստ զօրաւոր դիրքի մը բռնած էին, զոր ճակատէն յարձակելով դրաւեր անկարելի էր։ այդ պատճառով Պոէրները իրենց զինուորներուն մեծ մասը կողերուն վրայ դրած էին, զորս ամէնէն տկար կէտերը կը նկատէին։ Մեր ձախ կողմն վրայ զրկեցի Ֆրենչը՝ Բարթէրի ու Տիքսընի կիսաբաժիններով և Հըթըսի թեթեւաշարժ հեծելազօրքերով։ Ձէյն Համիլթըն զօրավարն ալ աջ կողմն վրայ՝ Պրոտուսի և Կորտոնի հեծելազօրքերու կիսաբաժիններով, Ռիսլիի թեթեւաշարժ հեծելազօրքերով ու հեռեւակներով։ Այդ երկու զօրախումբերը բուռն դիմադրութեան մը հանդիպեցան։ Կէս օրէն երեք ժամ առաջ տեսայ թէ Համիլթընի երկու վաշտերը կը յառաջանային այդ կէտին վրայ որ թշնամին դիրքին բանալին էր ձախ կողմն վրայ։ Օրը իրիկուն չեղած այդ կէտը գրաւեցինք. հրամայեցի զինուորներուն որ այդ տեղը բանակին։ Բոլ Քարիու իր զօրաբաժինով կեդրոնը կը գրաւէր։ Ինչպէս բացատրեցի, չէր կրնար յարձակիլ, բայց ատաթնաբար յաջողեցաւ օգնելու ձէյն Համիլթընի։ երբ պատերազմի դաշտէն հեռացայ, կը գրաւէր այն տեղը ուր առտուն կը գտնուէին Պոէրներուն յառաջապահները։ Փութով դէպի ի ետեւ գացի, Մէթհուենի զարծողութեանց վրայ լուր առնելու, և երբ իմացայ թէ Օռանժցիները գտուած էին այն սարերէն որ կը ներկայանար՝ Վալի անդրի կողմը կատարած մեր յառաջացումէն՝ մեր հաղորդակցութեան գիծը կտրելու, Լորտ Բիչնէրը ղրկեցի Վէրի մէջ գտնուող զինուորներով հրամայելով որ դէպի ի հարաւ երթայ և հաղորդակցի Մէթհուենի հետ որ գիտէի թէ հոն զօրախումբ մը Հէյլպրոնի շրջակաները կը գտնուի։ Նաեւ պատգամաւոր մը ղրկեցի Մէթհուենի, որպէս զի կարելի եղած արագութեամբ յառաջանայ երկաթուղիի գիծին վրայ։ Այդ երկու սպաները յունիս 10ին իրիկունը միացան Պրանտֆորթ-Ռոտի կայարանին մէջ։ Երէկ քալեցին Ռէնոմթէր Ռիվիրի վրայ, ուր Մէթհուեն կատարեալ պարտութեան մատնեց Տէվիթ հրամանատարը, գրաւելով անոր բանակատեղը և ցիր ու ցան ընելով անոր բոլոր զինուորները։ Բիչնէր ու Մէթհուեն այսօր կը քալեն Բրոնգֆոնտի վրայ։ Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը պէտք չէ երկիւղ ունենայ հարաւային Ափրիկէի մէջ անգլիական բանակին տպաւորութեանը մասին։ Իրաւ է որ թշնամին ցաւալի թեթեւ յաջողութիւն մը ունեցաւ, բայց ատիկայ շուտով պիտի դարմանուի։ Երկաթուղիին գիծին կրած վնասները քիչ ատենէն պիտի նորոգուին։ Հիմա պիտի կրնամ Բրէթորիայի և Ռէնոմթէրի միջեւ երկաթուղիի գիծը պահպանել։ Մէթհուեն որչափ յառաջանայ այդ նպատակը պիտի յաջողցնէ։ Հընթը այսօր Բոշեսթրոմ կը հասնի։ անկէ Եոհաննէսպուրկ պիտի երթայ։ Հաղորդակցեցայ Սըր Ռըմպէրս Պլաբերի հետ, որ քիչ ատենէն անշուշտ իր զինուորներուն ներկայութիւնը զգալի պիտի ընէ՝ ապագայ գործողութեանց վրայ։ Կը յուսամ թէ մեր կորուստները շատ չեն։ բայց ողբալի կորուստ մը ունեցանք՝ Այրլի կոմսին նման քաջարի զինուորի մը մեռնելովը։ Մինչեւ հիմա մեր գերացածը սա է թէ նիզակաւորներու երկու սպաներ սպաննուած են։»

—Լորտ Ռոպերթս նաեւ Բրէթորիայէն յունիս 13 թուականով սա երկու հեռագիրները ղրկած է.

«Մէթհուեն երէկ Հոնկի-Սբրուիթի վրայ քալեց, ուր կատաղեալ անդրդուութիւն կը տիրէր։ Բրոնգֆոնտ զօրաւոր կերպով պաշարուած է։ Մէթհուեն այսօր Ռէնոմթէր-Ռիվիրը դարձաւ, ուր երկաթուղիին նորոգութիւնը առաջ կը տարուի։ Երէկ ամբողջ օրը մաքառեցանք Պոթայի բանակին դէմ։ Թշնամին շատ յամառութեամբ կռուեցաւ և երկու կողերուն վրայ դիմադրեց մեր հեծելազօրքերուն։ բայց Ձէյն Համիլթըն օգնութեամբ Կորտոնի կիսաբաժնին, յառաջանալով գրաւեց իր կողին առջեւ գտնուած բլուրը, որով Պոէրները պարտաւորուեցան երկրորդ դիրք մը քաշուիլ դէպի արեւելք, և տակաւին հոն կը գտնուին։ Այդ դիրքը մեր ձեռքը անցաւ աւելի բարձր է։ Ընդարձակ երիվրներ, զորս պատերազմի ներկայ պայմաններուն մէջ պէտք է պաշտպանել, յառաջացումներու յապաղմանը պատճառ կ'ըլլան։ Կորուստներուն մասնամասնութիւնը թէեւ չեմ գիտեր, սակայն քիչ ըլլալու են։

«—Թշնամին դիրքերը հեռացաւ իր գրաւած զօրաւոր դիրքերէն և դէպի արեւելք քաշուեցաւ։ Պլաբերի բանակը և իմ փոխադարձաբար լրաբու օգնեցին, վասն զի մեր կողմէ Բրէթորիայի գրաւումը ստիպեց բազմաթիւ Պոէրներ հեռանալ Լէնկա-Նէքէն։ միւս կողմէ Պլաբերի յառաջացումը դէպ ի Վոլքսրուսթ, հակցուց Պոէրներուն թէ նահանջի գիծերնին պիտի կորուի։»

—Լէնկա-Նէքէն կը հեռագրեն յունիս 13 թուականով.—Պոթա զօրավարը անգլիական զինուորներուն ժամանումէն երկու ժամ առաջ միայն հեռացած էր Վոլքսրուսթէն։ Երկուշաբթի կէս օրին էր որ Լէնկա-Նէքը գրաւող Պոէրները հրաման ստացան անկէ հեռանալու։ Բանի օրէ ի վեր եզեր պատրաստուած էին թնդանօթները տանելու համար։ Վոլքսրուսթի բնակիչները լուր տուին Անգլիացիներուն թէ Պոէրներու 15 թնդանօթներ քաղաքէն անցած և դէպ ի Էրմէլօ տարուած էին։ Անգլիական զինուորները ո և է ուտելիք չգտան Վոլքսրուսթի և Զարլսթաունի մէջ։ Պոէրները այրած էին՝ պաշարներուն իրրեւ պատսպարան ծառայող տաղաւարները։

—Լէնկա-Նէքի թիւնելը չատ քիչ վնասուած է։ Պոէրները սոնոր երկու ծայրերը քանդած են, բայց կը յուսացուի թէ կառուցումները քիչ օրէն անցնին։

—Վաքէսթրամ և շրջակաները բոլորովին անձնատուր եղան Լիթըլթըն զօրավարին։

—Լոնտոնի մէջ, չորեքշաբթի իրիկուն, երեք հազար կիներ միթինկ մը գումարեցին՝ պատերազմին դէմ բողոքելու և Անգլիոյ ու Թրանսվալի պատերազմին համար արդար կարգադրութիւն մը պահանջելու նպատակով։ Տիկին Բոթթին կը նախագահէր։ Նախ քննարկուեցաւ տիկին Ֆրայթի առաջարկութիւնը որ կը պահանջուի պատերազմը և կառավարութեան ընթացքը։ Նաև բանաձեւ մը ընդունեցաւ Հարաւային Ափրիկէի երկու Հանրապետութիւններուն պահպանելու համար։ Զորրորդ բանաձեւով որոշուեցաւ անգլիացի կիներուն ցաւցութիւնը յայտնել հարաւային Ափրիկէի կիներուն քաջած նեղութիւններուն համար։ Ուրիշ բանաձեւ մըն ալ անգլիական կիներուն ցաւը կը յայտնէ բրիտանական կառավարութեան ընթացքին համար։

Հինգշաբթի Հրատարակութիւն

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պրինսիպի սամ. հիւպատոս անուանուեցաւ՝ Պրինսիպի սամ. ընդհանուր հիւպատոսարանին քարտուղար ու փոխանորդ Շաթիր էֆ.։

—Գասպէրմանների Իյնէկպոզ գաւառակին նախ անուանուեցաւ նախկիններու վարժարանին շրջանաւարտ Մուսթաֆա էֆ.։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպանիոյ բարձրագոյն պաշտօնատարներէն տէ Ալբրէկ մարքիզին։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ հելլենական դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Պ. Բարաճայի որ նոյն պաշտօնով Պէրլինի դեսպանատունը փոխադրուած է։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգատի՝ Մէճլիսը Թէոդիգիսը Շերլիէի անդամ Իբրահիմպաշա Մէհմէտ ճէյմի պէյի կնոջը ու աղջկանը։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատեսի հրամայեց մէկ տարուան համար անատուրքի վերծ պահել այն ատաղձները զորս Ասիոյ հրվիրգեաներէն ազգաները պիտի գործածեն իրենց բնակարանները շինելու համար։

ԿԱՅՍ. ՆԵՐՈՒՄ.—Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայսր Իրատեսով, ներում շնորհուեցաւ այն անձերուն որոնք թուրքահեղէն պատերազմի հրատարակուելէն առաջ կամ եղբը պատճառած դէպքերուն մասնակցութիւն ունենալով դատապարտուած են։ Ատոնց մէջ կատամարտ անձնական իրաւունքի դատներուած չեն։ Կայս. այդ ներումը չի վերաբերիր անոնց որ թուրքահեղէն պատերազմէն առաջ պարզ ոճիրներով ամբաստանքներով դատապարտուած են և կը գտնուին Սէլանիկի ու Մանաստիրի բանտերը։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ որ արձակուրդով Բեռլինը կը գտնուէր, երէկ ժամ 6 ու կէսին Սուլտանին Պ. Պոլիս ժամանեց Նիլոպա Բ. շոգենաւով։ Դեսպանատան գործակատարը, բոլոր պաշտօնեաները և Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Սանտէտանին ալեյ Պ. Զինովիէվը դի

ԳԱՆ

Մատչելի գրքեր բոլոր գիտությունների մասին։

Լույս տեսավ նոր գրքույկ՝ 61Ջ

ԱՆՁԸ ԻՐԵՐԻՑ ԱՌԵՎՈՒՐ ԸՆԴԻՆ Ի, ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԱՐԴԻԿ ԵՎ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Գրեց Ֆրանսերէնէ Ս. Ս.

Գինը 1 ռուբլի։ Գրքերը ստանալու համար դիմել հետևեալ հասցեներուն՝ Ս. Պետերբուրգ, Ֆոնտանկա գետի վրայ, թիվ 27, Ֆեյնբերգ։

Գրքերը կարելի է գնել նաև Թիֆլիսի, Բաքուի, Սարատովի, Ռոստովի, Նիժնի-Նովգորոդի, Մոսկվայի, Սամարայի, Տաղանրոգի, Խարկովի, Կիևի, Օրենբուրգի, Ուֆայի, Ղազանի, Սարատովի, Տամբովի, Վորոնեժի, Ռիգայի, Ռեվելի, Դորպատի, Ֆելլինի, Սանկտ-Պետերբուրգի, Վարշավայի, Լոդզի, Բելոստոկի, Գրոդնոյ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ—ՏԱՐԵԿԱՆ

ՂԱՎԱՍԼԱՐ

ԴՐԱՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

8

Մինչև ցերեկ լուր. զուռը վի որպես ամ ու մի շաղամ չէր յարգանք. ինչպես ոնդ ինչ ինչ ինչ իմ լսած ինչ ինչ ինչ